

IPA program prekogranične suradnje Hrvatska – Srbija 2021. – 2027.

Sažetak Programa – polazišta, opseg i ciljevi

Studeni 2021.

IPA program prekogranične suradnje Hrvatska – Srbija podržat će prekograničnu suradnju između zemalja sudionica u nadolazećem programskom razdoblju 2021.-2027. Program je trenutno u fazi pripreme, tijekom koje se dogovaraju ključne komponente programa između zemalja sudionica, a u skladu s procesom programiranja koji se sastoji od sastanaka Radne skupine za programiranje i konzultacija s mjerodavnim dionicima i partnerima, gdje su identificirani zajednički izazovi programskog područja, kao i mjere za njihovo rješavanje. Ovaj dokument predstavlja sažetak trenutne verzije IPA programa prekogranične suradnje Hrvatska – Srbija 2021.-2027., pružajući kratak pregled strateške orijentacije Programa. Interreg IPA program prekogranične suradnje Hrvatska – Srbija 2021.-2027. nastavlja se na postignuća, iskustva i naučene lekcije iz 2014. -2020., kao i na ona iz prethodnih programskih razdoblja kroz provedbu predviđenih zajedničkih prekograničnih aktivnosti.

1. Polazne točke

Predloženo programsko područje istovjetno je onome iz prethodnog programskog razdoblja 2014.-2020. i definirano je NUTS 3 regijama – županijama u Hrvatskoj i okruzima u Srbiji. Programsko područje obuhvaća četiri županije u Hrvatskoj: Osječko-baranjsku, Vukovarsko-srijemsku, Brodsko-posavsku, Požeško-slavonsku te pet okruga u Srbiji: Sjevernu Bačku, Zapadnu Bačku, Južnu Bačku, Srem i Mačvu.

Programsko područje prostire se na 25.505 km² što predstavlja 18,4% hrvatskog teritorija i 17% teritorija Srbije. Ukupna populacija područja je oko 2,1 milijun ljudi (na temelju procjena za 2019. godinu).

Programsko područje ima značajan potencijal i brojne prednosti, ali se također suočava i s različitim izazovima koji utječu na održivi razvoj kao što su klimatske promjene, degradacija okoliša i prelazak na klimatski neutralno gospodarstvo. Očekivani rezultati Programa doprinjet će postizanju ciljeva postavljenih **Europskim zelenim planom**, a koji su naglašeni **Programom Ujedinjenih naroda o održivom razvoju do 2030. godine**. Program je izravno povezan s **Europskom strategijom za dunavsku regiju (EUSDR)** i **Europskom strategijom za jadransko-jonsku regiju (EUSAIR)**.

Interreg IPA program prekogranične suradnje Hrvatska-Srbija također je u skladu s općim ciljem IPA-e III, a to je potpora korisnicima u usvajanju i provedbi političkih, institucionalnih, pravnih, administrativnih, društvenih i gospodarskih reformi koje ti korisnici zahtijevaju kako bi bili u skladu s vrijednostima Unije.

2. Opseg i ciljevi programa

Opći cilj Interreg IPA programa prekogranične suradnje Hrvatska-Srbija 2021.-2027. je održivi razvoj programskog područja kroz pametne, zelene i društveno inovativne projekte. Osim daljnjeg jačanja društvenog, gospodarskog i teritorijalnog razvoja prekograničnog područja, Program ima za cilj potaknuti i podržati prekograničnu suradnju kako bi područje postalo otpornije na zajedničke izazove

(procesе ekonomske tranzicije, klimatske promjene i dugotrajne socioekonomske posljedice pandemije COVID-19), kroz provedbu zajedničkih projekata i aktivnosti koje će se podržati u okviru tri odabrana cilja politike:

Cilj politike 1 (PAMETNA EUROPA) - konkurentnija i pametnija Europa promicanjem inovativne i pametne gospodarske preobrazbe i regionalne povezivosti u području IKT-a

Cilj politike 2 (ZELENIJA EUROPA) – zelenija, otporna Europa s niskom razinom emisija koja prelazi na gospodarstvo s nultom neto stopom emisija ugljika promicanjem prelaska na čistu i pravednu energiju, zelenih i plavih ulaganja, kružnoga gospodarstva, ublažavanja klimatskih promjena i prilagodbe klimatskim promjenama, sprečavanja rizika i upravljanja njime te održive urbane mobilnosti

Cilj politike 4 (SOCIJALNA EUROPA) - uključivija Europa s istaknutijom socijalnom komponentom provedbom europskog stupa socijalnih prava.

Odabrani ciljevi politika pretočeni su u četiri prioritetne osi koje će omogućiti Programu da postane alat za provedbu pametnih rješenja, koja odgovaraju potrebama i izazovima programskog područja. Unutar četiri prioritetne osi, pet specifičnih ciljeva ukazuju na specifične promjene koje IPA program prekogranične suradnje Hrvatska-Srbija 2021.-2027. predviđa postići kroz provedbu konkretnih akcija.

Prioritetna os 1 - Suradnja za pametnije programsko područje

Inovativnija, otpornija i dinamičnija lokalna gospodarstva ključ su za suočavanje s izazovima unutar Programskog područja. To podrazumijeva, između ostalog, veći inovacijski učinak i bolje korištenje postojeće inovacijske infrastrukture. U fokusu financiranih projekata trebalo bi biti iskorištavanje prednosti digitalizacije za građane, tvrtke, istraživačke organizacije te javna tijela. Postoji jasna prilika za razvoj projekata koji bi bili usmjereni na 2 cilja: digitalizaciju (1) i razvoj malog i srednjeg poduzetništva (2) – oba su podjednako relevantna. Financijska alokacija za ovaj prioritet preliminarno je predložena u iznosu od 18% ukupnih programskih EU sredstava (oko 7,2 milijuna eura), no konačnu odluku tek treba donijeti Radna skupina za programiranje. Projekti koji će se financirati u okviru ovog prioriteta morat će doprinijeti sljedećem specifičnom cilju (SC):

SC 1.1 - Razvoj i jačanje istraživačkih i inovacijskih kapaciteta te primjena naprednih tehnologija

Ovaj specifični cilj postići će se prekograničnom suradnjom provedbom sljedećeg indikativnog popisa aktivnosti:

1. Podrška probnim/pokusnim linijama, ranom odobrenju (validaciji) proizvoda, certifikaciji, naprednim proizvodnim mogućnostima i prijenosu tehnologije, uključujući suradnju između znanosti i poslovnog sektora.
2. Jačanje i modernizacija usluga poslovne podrške (uključujući infrastrukturu manjeg obujma) koje bi mogle pomoći: kod osposobljavanja; u marketingu; razvoju i implementaciji novih usluga/proizvoda; korištenju IKT usluga i novih tehnologija; prilikom uvođenja inovativnih rješenja u organizaciju poslovanja i procese (blockchain tehnologija, tehnologija velikih podataka (Big Data), računarstvo u oblaku (cloud computing), tehnologija internet stvari (IoT), napredna proizvodnja, robotika, umjetna inteligencija, kibernetička sigurnost itd.).
3. Ubrzavanje inovacija i prijenos tehnologija (npr. bio, zelena i cirkularna ekonomija, poljoprivreda, proizvodnja hrane, pametna proizvodnja, kulturne i kreativne industrije, razvoj vještina za pametnu specijalizaciju i buduće digitalne tehnologije, itd.).

Prioritetna os 2 – Suradnja za zelenije i programsko područje otporno na klimatske promjene

U okviru ovog prioriteta, program izravno odgovara na izazove degradacije okoliša i klimatskih promjena, poticanjem učinkovitog korištenja resursa, zaštitom i obnavljanjem biološke raznolikosti, kao i smanjenjem onečišćenja. Financijska alokacija za ovaj prioritet preliminarno je predložena u iznosu od 40% ukupnih programskih EU sredstava (oko 16 milijuna eura), no konačnu odluku tek treba donijeti Radna skupina za programiranje. Visina alokacije odražava potrebna ulaganja u područjima održive energije/obnovljive energije, prilagodbe klimatskim promjenama i upravljanja rizicima. Projekti koji će se financirati u okviru ovog prioriteta morat će doprinijeti sljedećim specifičnim ciljevima:

SC 2.2 - Promicanje obnovljive energije u skladu s Direktivom (EU) 2018/2001, uključujući kriterije održivosti utvrđene u njoj

Ovaj specifični cilj postići će se prekograničnom suradnjom provedbom sljedećeg indikativnog popisa aktivnosti:

1. Razvoj zajedničkih rješenja kako bi se povećali kapaciteti za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora (npr. vjetar, solarna energija, geotermalna energija, biomasa itd.).
2. Razvoj i provedba zajedničkih pilot akcija koje poboljšavaju integraciju održivih obnovljivih izvora energije u različite sektore (npr. sektor graditeljstva i zgradarstva, industrija, poljoprivreda, šumarstvo itd.).
3. Zajedničke studije, istraživanja i probne/pokusne akcije o obnovljivim izvorima energije (npr. kružna rješenja, uporaba i ponovna uporaba održivih materijala) i podizanje svijesti šire javnosti.

SC 2.4 - Promicanje prilagodbe klimatskim promjenama i sprečavanja rizika od katastrofa te otpornosti, uzimajući u obzir pristupe utemeljene na ekosustavima

Ovaj specifični cilj postići će se prekograničnom suradnjom provedbom sljedećeg indikativnog popisa aktivnosti:

1. Razvoj i uvođenje zajedničkih rješenja i sustava za praćenje, sprječavanje i upravljanje potencijalnim rizicima (npr. poplave, požari, klizišta, suše, itd.).
2. Poticanje međusektorske/međudržavne suradnje u sprječavanju rizika i upravljanju brzim odgovorom kroz razvoj i provedbu zajedničkih protokola, postupaka, pristupa i mjera, poput infrastrukture, specijaliziranih vozila, opreme, skloništa itd.
3. Jačanje institucionalnih i stručnih kapaciteta i podizanje svijesti za rješavanje pitanja okoliša, klimatskih promjena i smanjenja rizika od katastrofa (npr. radionice, metodologije, protokoli, edukativni materijali, zajednička obuka za jedinice civilne zaštite);
4. Razvoj prekogranične procjene rizika i strategija rizika od katastrofa za prekogranične opasnosti kao što su suše, poplave, klizišta, požari.

Prioritetna os 3 - Suradnja za zdravije i uključivije programsko područje

Financijska alokacija za ovaj prioritet preliminarno je predložena u iznosu od 17% ukupnih programskih EU sredstava (oko 6,8 milijuna eura), no konačnu odluku tek treba donijeti Radna skupina za programiranje. Projekti koji će se financirati u okviru ovog prioriteta morat će doprinijeti sljedećem specifičnom cilju (SC):

SC 4.5 - Osiguravanje jednakog pristupa zdravstvenoj skrbi i poticanje otpornosti zdravstvenih sustava, uključujući primarnu skrb, te promicanje prijelaza s institucionalne skrbi na skrb unutar obitelji i zajednice

Ovaj specifični cilj postići će se prekograničnom suradnjom provedbom sljedećeg indikativnog popisa aktivnosti:

1. Razvoj i provedba IKT rješenja i (probnih/pokusnih) akcija za podršku digitalizaciji u zdravstvu i socijalnoj skrbi.
2. Zajedničko ulaganje (uključujući infrastrukturu manjeg obujma) i poboljšanje zdravstvene zaštite i dugotrajna skrb za ugrožene skupine, s naglaskom na djecu, starije osobe i osobe s invaliditetom.
3. Aktivnosti suradnje radi poboljšanja otpornosti i učinkovitosti pružanja zdravstvenih usluga (npr. visokotehnološka oprema za telemedicinu, dijagnostiku itd.).
4. prijenos znanja u regiji kroz razmjenu iskustava, podizanje svijesti te jačanje znanja i kapaciteta putem online i in-situ treninga u cilju poboljšanja vještina u području zdravstvene zaštite i socijalne skrbi (uključujući primarnu skrb i skrb zajednice).

Prioritetna os 4 – Suradnja za održiviji i društveno inovativniji turizam i kulturu

Financijska alokacija za ovaj prioritet preliminarno je predložena u iznosu od 15% ukupnih programskih EU sredstava (oko 6 milijuna eura), no konačnu odluku tek treba donijeti Radna skupina za programiranje. Projekti koji će se financirati u okviru ovog prioriteta morat će doprinijeti sljedećem specifičnom cilju (SC):

SC 4.6 - Jačanje uloge kulture i održivog turizma u gospodarskom razvoju, socijalnoj uključenosti i socijalnim inovacijama

Ovaj specifični cilj postići će se prekograničnom suradnjom provedbom sljedećeg indikativnog popisa aktivnosti:

1. Razvoj i provedba zajedničkih (probnih/pokusnih) akcija za podršku raznolikosti turizma ulaganjem u manje poznate destinacije i različite oblike turizma (kulturni, seoski, agroturizam, aktivni turizam itd.).
2. Razvoj i implementacija inovativnih rješenja, stvaranje pametnih destinacija (npr. putem digitalizacije, kreativnih industrija i stvaranje mreža dionika – „hubova“ i platformi) te novih usluga i proizvoda za određene ciljane segmente tržišta (starije osobe, mladi ljudi ili osobe s invaliditetom).

3. Razvoj i provedba mjera zaštite, razvoja i promicanja kulturne baštine i kulturnih usluga.
4. Podrška društvenim inovacijama u turizmu i kulturi - razvoj postojećih ili novih turističkih i kulturnih djelatnosti (uz naglasak na zaštiti, razvoju i promicanju prirodne baštine i ekoturizma).